

Politika kao propaganda

Fise Sead ALIĆ

Teza ovog teksta je da su političari teška, ali nužna anomalija neinformatičkog društva te da su najuspješniji u proizvodnji i gomilanju upravo onih problema koje bi trebali rješavati.

U stvaranju buke i kanalu pomažu im mediji, sljedbenici, novinari, glasnogovornici, jezičari, ali i stručnjaci za propagandu. No krivo bi bilo misliti da guru propagande mogu bitno pomoći političarima. Ispod skrame privida nekih posebnih političkih aktivnosti krije se zapravo proces pretvaranja političara u "stručnjake" propagande, te pretvaranje politike u izravnu propagandu.

Sami sebi dovoljni i sami sebi pametni, političari će uskoro marketinške agencije uzimati samo kao pokrivače vlastite propagandne genijalnosti.

Njihovoj su hijerarhiji u rukama veliki potencijali: rezidencijalne vile, gradska zemljišta i stanovi, radni odnosi, tvornice u stečajevima, odluke o sufinanciranjima, odluke o financiranjima, odluke o uredničkim mjestima, naši novci u proračunima, mogućnost da ubrzaju neki proces koji je upravo njihova birokracija usporila, i tisuće drugih, sličnih staklenih perli.

Za mijenjanje nečijeg mišljenja o određenom proizvodu (recimo, konkretnoj politici) danas gotovo da nisu potrebna oglašavanja - ta sorta ljudi koja inklinira politici od uha do uha prenosi strast užitka u potencijalnim privilegijama do kojih se dolazi ovom ili onom foteļom.

Bitka za duše dio je programa svake hijerarhije: političke, ekonomske, vojne znanstvene, crkvene... Miješanjem karata u suvremeno nam doba stvorena je situacija u kojoj su ipak najveći broj lista za duše otvorili političari. Njima su namijenjeni sljedeći redovi, sugestije i usudio bih se reći - misli ovog teksta.

U prirodi je, naime, mislećih glava (povijest je svjedokom) da svoje misli stave na uslugu ljudima koje mnogoznalost informacija nepravedno sprečava na putu prema mudrosti.

(Roterdamski i Machiavelli perjanice su takvog pristupa)

Oni su uspješno savjetovali političare, te pametne, ugalđene, odnjerne, principijelne, moralne, sposobne, angažirane vrijedne i poštovane ljude, uglavnom u godinama, ljude koji su odlučili odlučivati umjesto drugih, zastupati ih, misliti umjesto njih, umjesto njih biti poznati i priznati. Da su danas živi, radili bi cjelovite oglasne kampanje čiji bi temeljni cilj bio pretvoriti obećanje u sliku buduća da slika ne obezbeđuje.

Etika egzektora nalaže nam obratiti se političarima, razgovarati s njima, jer samo tako mogu se, eventualno, dokinuti prodrasde koje se neminovno pojavljuju svugdje gdje nema komunikacije, a komunikacije ne bi bilo ako se ne bismo obratili političarima.

Tako je, primjerice, u temeljima rasizma i svih nacionalizama nepoznavanje i strah od drugoga, dakle nekomuniciranje i hermetičnost. Stoga ugroženosti vrsti političara trebalo prisiliti i onu posljednju povijesnu šansu, mogućnost dvosmjernje komunikacije, eutanazije vlastitih šumova. To što oni tu šansu neće iskoristiti dio je dubljih slojeva problema: Priroda je priroda, rekao je skorpion ubadajući žabu koja ga je spašavala prenošenjem preko bare.

Nigerijski prvak SANI ABACHA koji je u ime naroda od naroda mjesečno na svoje račune prebacivao dvjestotinjak milijuna dolara - umro je već nakon pet godina vladanja. Doduše, infarkt ga je zatekao u društvu dviju ukrajinskih plesačica i viagre. Mnogokoji će politički komentator u tome vidjeti povijesni obrazac potkrađanja vlastitog naroda. I to je u redu. Pitanje je, međutim, je li omiljeni diktator znao za opasnost i jesu li ga njegovi bližnji upozoravali. To da bi diktatori trebali sami biti upućeni u opasnost od viagre, jednako je velika predrasuda poput mnijenja Engleza da položaj koji monarh stječe rođenjem pretpostavlja i razum odgovarajući za tu službu.

Kada Zapad grakne na činjenicu da jedina TV postaja u Iraku, koja emitira program na satelitu, pripada sinu Saddama Husseina, zabavlja se činjenica da je koncept "s oca na sina" u temeljima zapadne demokracije. To što će sin biti razapet između očekivanja gledateljskoga puka i zapovijedi Oca sasvim je jasno. Kao što je povijesno razvidno to da će sin biti žrtvovan a da će zapovijedi ipak naći svoj put provedbe. Kao uostalom što su našle put 1515. kada je pala naredba da se cenzuriraju svi spisi koji se odnose na viagre; kao što je sve bilo jasno komisiji za knjige cara Maximiliana oformljenoj 1569. g. etc. etc.

Zašto bi SDP-ovci nešto silno napadali HDZ-ovce, kad su ih ovi svojevremeno ostavili na miru i kada će ih i drugi put kada dođu na vlast ostaviti na miru. S druge strane ni HDZ-ovci nisu tako naivni da bi mislili kako snaga leži u masi kojoj se daju obećanja (to vrijedi samo u situ). Konkretna snaga odluke u rukama je jedne povlaštene kaste koja se "spekulativnom mudrošću" sama u sebi dijeli na zemljopisno prostorne odrednice lijevo desno... kolorističke crveno, plavo ili sivo i slikovne. U svemu tome bitno je stalno pozivati se na narod, a za sebe rezervirati ulogu spasitelja - to je uspješan i tisućama godina provjeravan koncept.

Ovi, kao i tisuće drugih sličnih slučajeva, uvjeravaju nas da ljudi koji žele odlučivati u ime drugih ne žele privilegije za sebe, ali niti za druge, odnosno da taj eros koji ih gonu u parlamente proizilazi iz "sretnog viška znanja i energije", iz "iskonskog osjećaja žudnje za dijeljenjem pravde". Duboko u njihovim dušama povijesni su ostaci ljudskosti i to u pravilu čimima konkurenjskih grupa koje imaju neke druge programe o pravilima odlučivanja u ime drugih.

Milosević i Tudman su se sjajno dopunjavali i tko zna kada će i boće li uopće ikada više itko ove krajeve poput njih dvojice učiniti plaveterno poznatim. "Ljudi koji žele odlučivati u ime drugih" osjećaju kao svoje pravo

i obezbu - biti nazočnim. Oni će biti tu unatoč tračerskim tekstovima po novinama o pronevjerama, krađama, utajama, provizijama, prisluskivanjima; oni će biti tu uspjehom vlastitim riječima i obećanjima.

Ako je tomu tako, a tako jest i tako će biti - skrenimo im pozorenost na njihova glavna i ne uvijek i do kraja korištena pravila: *pravo na grešku, pravo na vlastiti ritam, pravo na veću političku moć i pravo na odlazak.*

Skraćenio!

Pravo na grešku

Ideja bezgrešnosti, taj ideal starih vremena, pevih voda i sljedbenika bogova, nekom sekulariziranim logikom ili naprosto inercijom, persešla se u svjetlovanje suvremenih ljudi koji žele odlučivati u ime drugih. Ti ljudi na skriven način inkliniraju teologiziranoj slici svijeta, iako bi se s dosta prava moglo primijetiti da samo inkliniraju i samo sličidolu. Pa ipak to je dovoljno da im u glavi bude ugrađen čip ideje bezgrešnosti.

Začeta u beskompromisnosti neke goleme metafore, bezgrešnost se pojavila kao lajtmotiv, kao mora, da bi svuda oko sebe betonirala dokaze svoga vlastitog postojanja. Zamisljam Baudelaireove kotlokrpe, Indijance u rezervatima, Kafkine strašljivce pred zakonom, Becketove iščekujuće ljude, Pirandellova lica, sve obične patnike svijeta kako odlučuju takve ljude koji su odlučili odlučivati u ime drugih - osloboditi ideje bezgrešnosti:

Vidim dobrotvorno televizijsku kampanju oglašavanja u kojoj javna televizija snima građane koji prikupljaju sredstva za izradu i emitiranje TV spotova u kojima se dobrotnajmerno pojašnjava političarima da mogu griješiti i da bi ih prihvaćanje takve filozofije moglo osloboditi dosadajšnjih frustracija i položaja općenito.

Zašto i oni ne bi imali pravo na grešku. Zašto bi oni i dalje živjeli opeprečenim strahom da bi nekada netko mogao otkriti neku sitnicu, neku malu mrlju, neku utajicu, neki otečić u moru zala, i na temelju toga ga diskreditirati. Zašto bi samo oni stalno morali dograđivati vlastiti otečaj u vodi u kojoj se ogledaju, kad prema predaji i stariim pričama to ne može završiti dobro.

Pravo na ritam

Ritam prirode manje više je poznat. Biljke osjećaju kad moraju otvoriti svoje cvjetove. Vjetrovi imaju svoj ritam obilaska. Za leptire nitko ne mora organizirati kampanju propagiranja obilaska rizična peludova preaha.

Po toj logici svoj bi ritam morali imati i ljudi koji su odlučili donositi odluke u ime drugih.

I imaju ga. Jedino što se taj ritam nekim čudom i igrom slučaja, uvijek prenese na njihove sljedbenike, poslušnike, podređene - niže strukturirane dijelove piramide.

Kada visokopozicionirani političar četerom obnaroduje svoju nega-

ativnu emociju - sasvim je sigurno da će se u donjim slojevima hijerarhije naći čovjek-prijamnik-eksekutor, koji će neizrečeno i nenaređeno realizirati (pretvoriti u udarac, tučnjavu, ubojstvo...).

Kada vitezovi zakotrljaju riječi oko okruglog stola, onda je to znak da su okrali snagu seljanstva iz obližnjih sela.

Kad faraoni pokušaju zaustaviti vrijeme, ono stane samo za upregnute u tu ideju. Kad religijski posrednici u ime opećeg dobra pregovaraju, moramo biti svjesni da će se postotak koji su obećali Bogu, milošću vlastite odluke biti vraćen njima samima.

Kada je rečenica visokopozicioniranog političara spora i ispresijecana dugim šutnjama, onda ona može realizirati samo dugim redovima čekanja u donjim slojevima društvene hijerarhije i beskrajnom neodlučnošću.

Vremena koja će doći ujediniti će snagu robova, gladijatora, veslača na galijama, naroda osuđenih na istrebljenje, rasa osuđenih na pjevanje i atletiku, getoiziranih vjera - ujediniti će poradi omogućavanja ljudima koji su odlučili odlučivati u ime drugih - da istraju, da uzmu u ruke sva svoja prava, povećaju do maksimuma svoju moć i - odu.

Pravo na veću političku moć

U tom kontekstu sasvim je jasno ono što će zvučati čudno: ljudima koji su odlučili upravljati u ime ljudi treba dati veću političku moć. Vriština koja se svakodneвно uspostavlja oko nas daje nam za pravo početi ozbiljne ruke samovijesne svojih mogućnosti - da nas povedu. Povesti nas pak ne može onaj tko nema faktičnu moć u svojim rukama, odnosno tko se ne osjeća tako da u rukama ima moć.

Otvada je samo za pohvalu čin desetljećima preplaćenog na premi-jersko mjesto u Maleziji, Mahathira Mohammada, koji je svojevremeno donio odluku da se operbenim strankama zabrani korištenje javne televizije u predizborno vrijeme. Kako genijalno jednostavno, jasan i učinkovit čin, finale, presijecanje gordijskog čvora... Tisuću atributa i sintagmi ne bi nadomjestilo tu gotovo pa savršenu gestu premijera jedne zemlje koji ne dopušta uznemiravanje svoga glasačkog tijela i koji će zasigurno dobiti snažnu potporu glasača za svoje vođenje zemlje.

Jer što bi bilo da, recimo, takva vodeća osoba ostane u uvjerenju da je izgubila moć. Što bi se recimo zbilo s Kubom da omeoča govor Fidela Castra. Kako bi iraki narod doživio da sin Husseina - Udai nije na izborima za Parlament dobio 99,99 posto glasova?

Ili primjerice, pitanje koje nameće Guy Debord: nije li u potrebi naroda za figurom totalitarne moći otkrivanje "iluzorne zajednice", pojednostavljeno rečeno, usamljene bez svog Staljina i sličnih za-govornika koncentrirane moći.

Pravo na moć krucijalno je pravo politike i ono je osnovna pretpostavka i za posljednje, završno i univerzalno pravo političara: pravo da odu!

Pravo na odlazak

Ne može se na vjetrometini ostati duže od vjetra. Ne može se ritmom oprezne rečenice stržariti na mećavi. Prije ili kasnije ljudi koji su odlučili živjeti u ime drugih - morat će otići. Ima tu i neke pravde: Ne mogu uvijek istu ljud, bezgrešno začeti, bez prava na proturječnost u grešku, bez prava na adekvatnu političku moć - obavljati svoje obezbe na svoje vlastito zadovoljstvo - do iznemoglosti. I dalje...

